

Κλεοπάτρα Ματσουκά,¹ «Η ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση - ένας απολογισμός τέσσερα χρόνια μετά.»

Η 1^η Μαΐου 2004, ημερομηνία ένταξης της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση σφράγισε την νεότερη ιστορία της. Άλλαξε έτσι η πολιτική ζωή της Κύπρου, η διακυβέρνηση, οι πολιτικοί και οικονομικοί προσανατολισμοί, ο ρόλος του κάθε Κύπριου πολίτη, η σχέση του με την Ευρώπη αλλά και τον κόσμο.² Συμπληρώθηκαν κιόλας τέσσερα χρόνια που η Κύπρος είναι πλήρες μέλος στην ΕΕ, με αναστολή της εφαρμογής του κεκτημένου στις κατεχόμενες περιοχές³. Το ερώτημα που γενάται και θα μας απασχολήσει σε αυτή την ανάλυση είναι: ποια είναι τα σημαντικότερα οφέλη από την ένταξη για τους Κυπρίους μέχρι σήμερα;

Η ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση για την Κύπρο πήρε τεράστιες διαστάσεις γιατί πέρα από τις οικονομικές πλευρές της αποτελούσε μείζον πολιτικό θέμα μελλοντικής ασφάλειας.⁴ Η προσχώρηση της Κύπρου στην Κοινότητα σήμαινε αύξηση της ασφάλειας και ευημερίας και θα συνέβαλε θετικά στην διευθέτηση του Κυπριακού προβλήματος με βάση τις κοινοτικές ελευθερίες (ελεύθερη διακίνηση αγαθών, προσώπων, κεφαλαίων και υπηρεσιών). Συγκεκριμένα η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υποστήριξε επανειλημμένα ότι «η προσχώρηση της Κύπρου στην Κοινότητα προϋποθέτει ότι θα υπάρξει στο μέλλον ειρηνική, ισόρροπη και βιώσιμη διευθέτηση του Κυπριακού ζητήματος»⁵

Το σημαντικότερο όφελος που προκύπτει έως σήμερα από την ένταξη είναι η ίδια η θέση που κατέχει η Κύπρος ως επίσημο κράτος μέλος στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Δηλαδή το πολιτικό όφελος. Τι σημαίνει αυτό; Καταρχήν, πρέπει να αναφέρουμε ότι δεν προέκυψε τυχαία. Αντίθετα είναι αποτέλεσμα της μακροχρόνιας στρατηγικής και των κοινών προσπαθειών των πολιτικών δυνάμεων της Κύπρου και της συνεργασίας με τις ελληνικές Κυβερνήσεις, για την επίτευξη αυτού του σκοπού.

¹ Υποψήφια διδάκτωρ στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Υπότροφος ΠΕΝΕΔ (Πρόγραμμα Ενίσχυσης Ερευνητικού Δυναμικού). Τρίτο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης 2003, Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα. www.gsrf.gr

² Αποσπάσματα από Ομιλία του Συντονιστή Εναρμόνισης της Κυπριακής Δημοκρατίας, Λευκωσία 2004, Βλ www.eucoordinator.gov.cy

³ Με βάση το Πρωτόκολλο 10, που αποτελεί ουσιαστικό μέρος της Συνθήκης Ένταξης της Κύπρου στην ΕΕ.

⁴ Π.Κ Ιωακειμίδης, «Το Μέλλον της Ευρώπης, Η Προοπτική της Ευρωπαϊκής ομοσπονδίας και η Ελλάδα, Σιδερής, Βιβλιοθήκη Διεθνών και Ευρωπαϊκών Μελετών, σελ 75-9, Αθήνα.

⁵ Γνώμη της Επιτροπής για την αίτηση προσχώρησης της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Κοινότητα, Com 93 313 final., Βρυξέλλες, Βλ Συμπεράσματα σελ.23, www.europa.eu.int

Η Κύπρος, αν και μικρή σε μέγεθος και με πληθυσμό όσο μιας μεσαίας Ευρωπαϊκής πόλης, μετέχει σήμερα στη διαμόρφωση αποφάσεων που επηρεάζουν όχι μόνο την ίδια αλλά και το ίδιο το μέλλον της Ενωμένης Ευρώπης.⁶

Το σημαντικότερο όφελος είναι ότι έχει εδραιωθεί στην Κύπρο το αίσθημα ασφάλειας έναντι της όποιας επιβουλής.⁷ Στις διάφορες έρευνες κοινής γνώμης που πραγματοποιήθηκαν για τα οφέλη από την ένταξη, όπως τα αντιλαμβάνονται οι Κύπριοι, η ιεράρχηση είναι ενδεικτική: ασφάλεια, οικονομική ανάπτυξη, ανθρώπινα δικαιώματα, ποιότητα ζωής και δικαιώματα των εργαζομένων. Επίσης, σε έρευνες της ΕΕ το ποσοστό που πιστεύει ότι η Κύπρος γενικά έχει αποκομίσει οφέλη από την ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση⁸ αυξάνεται σημαντικά, στις μετρήσεις που καταγράφονται ανά τακτά διαστήματα.

Η δυναμική που δημιούργησε η ένταξη της Κύπρου είναι αδιαμφισβήτητη και αυτό απορρέει από το γεγονός ότι το κυπριακό είναι πια ευρωπαϊκό πρόβλημα. Η δυναμική της Ε.Ε και οι νέες συνθήκες της εσωτερικής αγοράς και της ελεύθερης διακίνησης ανθρώπων, κεφαλαίων και υπηρεσιών μπορούν να βοηθήσουν ώστε να ξεπεραστεί κάθε εμπόδιο και κάθε περιορισμός.⁹ Η δυναμική της ένταξης αν αποδειχθεί τελικά ισχυρότερη από κάθε ανασφάλεια και φοβία του παρελθόντος τότε θα μπορεί να προσφέρει στον λαό της Κύπρου την προοπτική της ειρήνης, της δημοκρατίας και της προόδου.

Η Κύπρος προσβλέπει στην επίλυση του κυπριακού προβλήματος. Η ένταξη, δημιούργησε νέα δεδομένα και νέες προοπτικές, μέσα από τα οποία αναζητείται το πλαίσιο της λύσης. Η επίλυση του κυπριακού προβλήματος ήταν πάντα το ζητούμενο¹⁰ της Κυπριακής Δημοκρατίας. Κανείς δεν μπορεί να αγνοήσει το γεγονός ότι η Κύπρος παραμένει διχοτομημένη από το 1974, μέχρι και σήμερα.

Συγκεκριμένα, υπάρχει η de facto διαίρεση του νησιού σε δύο κοινότητες, της Τουρκοκυπριακής στο Βορρά, και της Ελληνοκυπριακής στο Νότο. Η πολιτική πλευρά της ένταξης ήταν το κυριότερο στοιχείο που στήριζε και τη πορεία της

⁶ Ομιλία του τότε Υπουργού Εξωτερικών της Κύπρου κ. Ιακώβου στην 25η Σύνοδο, της Μικτής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Κύπρου- Ε.Ε., 16-17 /05/2004, Λευκωσία

⁷ Βασιλείου Γ, «Κύπρος Τέσσερα χρόνια μετά την ένταξη», Μάιος 2008, Τριμηνιαία Επιθεώρηση Διεθνής και Ευρωπαϊκή Πολιτική, Τ.10, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα

⁸ Η Εθνική Έκθεση για την Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Κύπρο (περιοχές ελεγχόμενες από την Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας), Ευρωβαρόμετρο, 66 Εθνική Έκθεση Κύπρος 2006, Βλ http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb/eb66/eb66_cy_nat.pdf

⁹ Ανακοίνωση της Επιτροπής, «Ένα Όραμα για την Ευρωπαϊκή Ένωση», 22/5/2003, COM (2002) 247 τελικό, Βρυξέλλες, Βλ. www.europa.eu.int

¹⁰ Γ. Κρανιδιώτης, «Η Ελληνική Εξωτερική Πολιτική », Σκέψεις και Πολιτικοί Προβληματισμοί στο 21^ο αιώνα, Εκδ, Ι Σιδέρης, 2000, σελ. 211, Αθήνα

Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση.¹¹ Η αίτηση της κυπριακής κυβέρνησης για ένταξη δεν ήταν μια επαναστατική επιλογή αλλά αντίθετα αποτέλεσε στρατηγικού χαρακτήρα επιλογή στο πυρήνα της οποίας βρισκόταν η ανάγκη επίλυσης του κυπριακού προβλήματος.¹² Υποστηρίχθηκε έτσι με μεθοδικές, σταδιακές, αλλά και θεμελιώδεις πολιτικές κινήσεις και από την Ελλάδα. Σταθμός στη ευρωπαϊκή πορεία της Κύπρου ήταν η απόφαση της ΕΕ στην Σύνοδο Κορυφής του Ελσίνκι το 1999 όπου και η ευρωπαϊκή πορεία της Κύπρου τροχοδρομήθηκε οριστικά, γιατί η λύση του πολιτικού προβλήματος δεν ήταν και απαραίτητη προϋπόθεση ένταξης.

Οι διαπραγματεύσεις για το κυπριακό ζήτημα, τα τελευταία 34 χρόνια, χαρακτηρίζονταν από συνεχείς απογοητεύσεις. Κάθε προσπάθεια της ελληνικής, της κυπριακής κυβέρνησης αλλά και της διεθνούς κοινότητας βρισκόταν αντιμέτωπη με την τουρκική πολιτική αδιαλλαξία, η οποία υποστήριζε ως λύση την συνομοσπονδία του Ντενκτάς¹³, η οποία μέσα στα ευρωπαϊκά δεδομένα δεν είναι αποδεκτή αλλά ούτε μπορεί να είναι και βιώσιμη λύση. Μετά τις μακροχρόνιες αποτυχημένες προσπάθειες για την επίλυση του κυπριακού προβλήματος η Κύπρος στράφηκε προς την Ευρωπαϊκή Ένωση, σε συνεργασία πάντα με τα Ηνωμένα Έθνη, τα οποία έχουν εξέχουσα θέση στην όλη διαδικασία. Τα Η.Ε¹⁴ ως διεθνής οργανισμός - συνασπισμός μεταξύ των κρατών του κόσμου με σκοπό την συνεργασία στο διεθνές δίκαιο, την ασφάλεια, την οικονομική ανάπτυξη και την πολιτική ισότητα έχει ασχοληθεί πρωταρχικά και διεξοδικά με το κυπριακό πρόβλημα

Η λύση που θα αναζητηθεί δεν μπορεί να παρεκκλίνει από τις ευρωπαϊκές αρχές, πόσο μάλλον να τις αγνοεί. Η ΕΕ, αποτελεί εξάλλου ένα εγχείρημα ειρήνευσης και ευημερίας και καλείται να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στη προσπάθεια για την πρόληψη και επίλυση των πολιτικών συγκρούσεων. Για το σκοπό αυτό, έχει στη διάθεσή της ευρύ φάσμα μέσων μακροπρόθεσμης ή βραχυπρόθεσμης δράσης, μηχανισμών και μεθόδων. Η ίδια η ΕΕ έθεσε στην δημιουργία της το δύσκολο στόχο της ειρήνης, ο οποίος έχει επιτευχθεί σε αρκετές

¹¹Ομιλία του κ. Τ. Χατζηδημητρίου, Συντονιστή Εναρμόνισης της Κύπρου, στο Πανεπιστήμιο Κύπρου, με θέμα: « 1η Μαΐου 2004: Ετοιμασίες για πλήρη ένταξη στον Πολιτικό, Οικονομικό και Κοινωνικό τομέα», 30/3/2004, www.eu-coordinator.gov.cy

¹² Ομιλία του Γ. Κρανιδιώτη στο συνέδριο του Συνασπισμού «Το Κυπριακό σε πορεία λύσης», Αθήνα, 11/12/1997

¹³Δρουσιώτη Μ, « Ραούφ Ραΐφ Ντενκτάς, ο βεζίρης της Κύπρου», εφημ. Ελευθεροτυπία, 23/11/2002

¹⁴ Τα Ψηφίσματα των Η.Ε βρίσκονται αναλυτικά στην επίσημη σελίδα του Γραφείου Τύπου και Πληροφοριών της Κυπριακής Δημοκρατίας :

<http://www.moi.gov.cy/MOI/pio/pio.nsf/All/462598A76861A108C2256D7C00372FE1?OpenDocument> καθώς και στην επίσημη σελίδα των Η.Ε <http://www.un.org/documents>

περιοχές συγκρούσεων.

Η ΕΕ προώθησε τη συμφιλίωση και την ειρηνική ανάπτυξη της Δυτικής Ευρώπης κατά το τελευταίο ήμισυ του αιώνα, συμβάλλοντας έτσι στη σταθεροποίηση της δημοκρατίας και στην εξασφάλιση ευημερίας. Αυτά πραγματοποιούνται μέσα από τέσσερις κεντρικές διαδικασίες της ΕΕ, οι οποίες είναι οι εξής:

- i. Πρώτον, η ολοκλήρωση της Ε.Ε,
- ii. Δεύτερον, η διαδικασία της διεύρυνσης της Ε.Ε,
- iii. Τρίτον, μέσω της Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας (ΚΕΠΠΑ) και μέσω της Κοινή Ευρωπαϊκή Πολιτική Ασφαλείας και Άμυνας (ΚΕΠΑΑ) και
- iv. Τέταρτον, μέσω της συνεργασίας για την ανάπτυξη και μέσω των προγραμμάτων εξωτερικής βοήθειας της Ε.Ε,

Η Ε.Ε είναι ένας από τους κυριότερους παράγοντες προώθησης της ειρήνης και ασφάλειας και αποδέκτης του παγκοσμίου ανοίγματος της οικονομικής και πολιτικής συνεργασίας, αφού αποτελεί η ίδια οικονομική και πολιτική Ένωση.

Η λύση που απορρέει από το ίδιο το πλαίσιο της Ε.Ε είναι η διζωνική - δικοινοτική Ομοσπονδία, με πολιτική ισότητα, όπως καθορίζεται σε σχετικά ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας. Αυτός ο συνεταιρισμός θα έχει μία ομόσπονδη κυβέρνηση με μία διεθνή προσωπικότητα, καθώς και μια τουρκοκυπριακή συνιστώσα πολιτεία και μία ελληνοκυπριακή συνιστώσα πολιτεία, ίσου καθεστώτος.¹⁵ Η επίσημη θέση της Ελλάδας, σύμφωνα και με πρόσφατες δηλώσεις της κ. Μπακογιάννη (Υπ. Εξωτερικών) για το θέμα είναι ότι μόνο μια διζωνική, δικοινοτική ομοσπονδία μπορεί να ανοίξει διάπλατα τις προοπτικές και να δώσει την απαραίτητη δυναμική για ένα κοινό, καλύτερο μέλλον στο νησί, ένα μέλλον ειρήνης, ανάπτυξης και ασφάλειας χωρίς την παράνομη παρουσία κατοχικών στρατευμάτων, χωρίς παρεμβατικά δικαιώματα τρίτων και παρωχημένα συστήματα εγγυήσεων.¹⁶ Αυτές οι έννοιες και πρακτικές είναι άγνωστες και ξένες και άνευ περιεχομένου στην ευρωπαϊκή πραγματικότητα.

Μια πολύ σημαντική παράμετρος στο κυπριακό πρόβλημα είναι οι τουρκοκύπριοι και πιο συγκεκριμένα το γεγονός ότι οι Τουρκοκύπριοι θα

¹⁵ Κωνσταντινίδη Φ, «Δέσμευση για διζωνική - δικοινοτική Ομοσπονδία», 24/05/2008, Εφημ. Ελευθεροτυπία, http://www.enet.gr/online/online_text/c=110,dt=24.05.2008,id=36375592

¹⁶ «Η διζωνική, δικοινοτική ομοσπονδία είναι το μέλλον στο νησί», 13/06/2008, ΠΗΓΗ: ΚΥΠΕ

αποκομίσουν τεράστια οφέλη από την πλήρη ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ και την επίλυση του κυπριακού προβλήματος.¹⁷ Η ΕΕ ασκεί πολύ σημαντικό ρόλο και στους τουρκοκυπρίους, γιατί όταν επιτευχθεί λύση σύμφωνα με τις αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ και τις ευρωπαϊκές αρχές και αξίες, η ενωμένη Κύπρος θα ανήκει στην Ευρωπαϊκή Ένωση και θα περιλαμβάνει στο σύνολο της εκτός από τους Ελληνοκυπρίους και τους Τουρκοκυπρίους¹⁸.

Ως αποτέλεσμα, το εισόδημα και το βιοτικό επίπεδο των Τουρκοκυπρίων θα παρουσιάσει απότομη και μόνιμη βελτίωση και οι Τουρκοκύπριοι θα λάβουν όλα τα οφέλη που απολαμβάνουν σήμερα οι πολίτες της Ευρώπης. Οι μισθοί θα αυξηθούν, οι νέοι θα πάψουν να μεταναστεύουν, η ανεργία θα μειωθεί σημαντικά, οι κοινωνικές συνθήκες θα φθάσουν τα ευρωπαϊκά επίπεδα, τα ανθρώπινα δικαιώματα θα γίνονται σεβαστά και θα υπάρχει μια πιο φιλελεύθερη και αποδεκτή μορφή δημοκρατίας. Οι Τουρκοκύπριοι θα ωφεληθούν σε πολύ μεγάλο βαθμό γιατί οι οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες της βόρειας Κύπρου έχουν μείνει πολύ πίσω από την υπόλοιπη Κύπρου και ως αποτέλεσμα θα κερδίσουν από τη διαδικασία εναρμόνισης όσο και από τα ποσά αναπτυξιακής βοήθειας της ΕΕ που θα λάβουν.

Ένα πολύ σημαντικό όφελος επίσης για την Κύπρο μέσα από την ένταξη της εκτός από το πολιτικό, είναι η ίδια η ένταξη στην ΟΝΕ και στο ευρώ, δηλαδή σε νομισματικά θέματα αλλά και σε θέματα ασφάλειας. Η Κύπρος μπορεί να μην είναι κολοσσιαία οικονομία, ώστε η ένταξή της στην Ευρωζώνη από την 1η Ιανουαρίου 2008 να αλλάζει σημαντικά τη σημασία του νομίσματος στις διεθνείς αγορές, ωστόσο σε γεωπολιτικό επίπεδο η επέκταση του Ευρώ σε νησιωτικό κράτος, δεν παύει να έχει μεγάλη βαρύτητα. Ειδικά στην περίπτωση της Κύπρου, που αποτελεί το πλησιέστερο ασφαλές ευρωπαϊκό έδαφος σε απόσταση αναπνοής από τη ασταθέστατη περιοχή της Μέσης Ανατολής, η επέκταση της χρήσης του ευρώ προσδίδει στο νόμισμα μια ακόμα διάσταση στη παγκόσμια ακτινοβολία του.¹⁹

Τα οικονομικά οφέλη σύμφωνα με διαπιστώσεις και εισηγήσεις του ΚΕΒΕ (Κυπριακό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο) σε σχέση με τον

¹⁷ ΕΕ. Βλ http://ec.europa.eu/enlargement/turkish_cypriot_community/index_en.htm

¹⁸ Μέτρα για τους Τουρκοκυπρίους, «Διακίνηση προσώπων, οχημάτων, αγαθών, εργοδότηση, έκδοση πιστοποιητικών και άλλων εγγράφων», Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών Κυπ. Δημ., 30/04/2003 <http://www.cyprus.gov.cy/moi/pio/pio.nsf/All/D2D0AD0F5C7ADA9CC2256D9F002F9370?OpenDocument>

¹⁹ «Διευρύνεται το κύρος του ευρώ», Εφημ. Ναυτεμπορική, 4/01/2008, <http://www.naftemporiki.gr/news/topic.asp?id=000390&pageno=5>

επιχειρηματικό τομέα της Κύπρου²⁰ από την ένταξη στην Ε.Ε προβλέπονταν πολύ θετικά. Τα κυριότερα είναι τα εξής: μεγαλύτερη αγορά, άρση των συναλλαγματικών περιορισμών, εισροή κεφαλαίων, ώθηση για εκσυγχρονισμό και τεχνολογική αναβάθμιση, ευκαιρίες για συνεργασία με τις επιχειρήσεις της Ε.Ε, αύξηση κοινοτικών επενδύσεων κ.α

Η Κύπρος αποτελεί σήμερα σημαντικό τουριστικό προορισμό,²¹ κέντρο παροχής υπηρεσιών κυρίως τραπεζικών και ναυτιλιακών καθώς και τηλεπικοινωνιακό κόμβο. Ο τομέας των υπηρεσιών (τουρισμός, μεταφορές, επικοινωνίες, εμπόριο, τραπεζικές εργασίες, ασφάλειες, κτηματομεσιτικές εργασίες, νομικές υπηρεσίες, δημόσια διοίκηση) αποτελεί τον σημαντικότερο τομέα της οικονομίας της χώρας, αντιπροσωπεύοντας το 77% του ΑΕΠ και απασχολώντας το 71% του οικονομικά ενεργά πληθυσμού. Ο τουριστικός τομέας, ο οποίος συνεισφέρει το 9,4% του ΑΕΠ της χώρας απασχολεί το 11% του εργατικού δυναμικού. Η Κύπρος έχει, επίσης, καταστεί σημαντικό ναυτιλιακό κέντρο και, με βάση τον αριθμό των πλοίων που φέρουν τη σημαία της, κατέχει την έκτη θέση παγκοσμίως ως ναυτιλιακή δύναμη.²²

Με την ένταξη στην Ε.Ε αναμένεται να αυξηθεί περαιτέρω η προσέλκυση ξένων επενδύσεων. Σύμφωνα και με μια μελέτη, που πραγματοποιήθηκε στο Γραφείο Προγραμματισμού, του Υπουργείου Οικονομικών της Κύπρου αναμενόταν αύξηση του ΑΕΠ κατά 4% το 2004. Η εκτίμηση αυτή στηρίχθηκε στην υπόθεση εργασίας πως το διεθνές οικονομικό περιβάλλον θα ήταν ευνοϊκότερο σε σύγκριση με το 2003 και θα οδηγούσε σε θετικές μεταβολές στα κυριότερα μακροοικονομικά μεγέθη. Τα βασικά οικονομικά μεγέθη για την κυπριακή οικονομία, κατά το 2004 αναμενόταν θετικά²³ με βάση τις τελευταίες μετρήσεις, πριν την ένταξη. Για την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης, η Ε.Ε στην διάρκεια του 2003-2004,

²⁰ ΚΕΒΕ, Διαπιστώσεις και εισηγήσεις για την Κύπρο στην Ε.Ε, 1998-2000, Βλ. www.xak.com

²¹ www.visitcyprus.gov.cy

²² Η κεντρική γεωγραφική θέση του νησιού, η παροχή ευρέως φάσματος επαγγελματικών υπηρεσιών, η προηγμένη υποδομή μεταφορών και τηλεπικοινωνιών και η ευρεία γνώση της αγγλικής γλώσσας είναι μερικοί από τους παράγοντες που έχουν συμβάλει ουσιαστικά στην προσέλκυση ξένων επενδύσεων.

²³ Σύμφωνα με τη μελέτη του Υπουργείου Οικονομικών της Κύπρου, παρουσίαζαν την ακόλουθη εικόνα:

«...Η ανεργία θα παρουσιάσει μικρή μείωση και θα διαμορφωθεί στο 3,4%. Ο πληθωρισμός θα κυμανθεί στο 2% με 2,5%. Στα δημόσια οικονομικά εκτιμάται ότι το έλλειμμα θα μειωθεί στο 3,7% του ΑΕΠ και το δημόσιο χρέος θα διαμορφωθεί στο 103,8% του ΑΕΠ....»

χορήγησε σημαντική χρηματοδοτική βοήθεια ύψους 9 εκατομμυρίων ευρώ²⁴. Όσο αφορά το βόρειο τμήμα της Κύπρου, η Ευρωπαϊκή Ένωση εντατικοποίησε στις δράσεις προσέγγισης της μέσω της Επιτροπής και κατά το 2003-2004 διέθεσε 3 εκατομμύρια ευρώ.²⁵

Όσο αφορά το ευρώ, η Επιτροπή ενέκρινε τελικά την έκτη έκθεση σχετικά με τις πρακτικές προετοιμασίες για τη διεύρυνση της ζώνης του ευρώ, όπου εστιάστηκε στην Κύπρο και τη Μάλτα.²⁶ Η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Κύπρος είχε προετοιμαστεί καλά για την υιοθέτηση του ευρώ. Συγκεκριμένα ο Joaquín Almunia, Ευρωπαίος Επίτροπος αρμόδιος για οικονομικές και νομισματικές υποθέσεις ανέφερε ότι: «Η Κύπρος θα υιοθετήσει το ευρώ τον Ιανουάριο του 2008²⁷, δηλαδή σε λιγότερα από τέσσερα χρόνια από την ένταξή της στην ΕΕ. Είναι κάτι για το οποίο ο λαός της Κύπρου μπορούν να είναι υπερήφανος καθώς θα γίνει μέρος του μεγαλύτερου ενιαίου νομισματικού χώρου του ανεπτυγμένου κόσμου, που έχει επιτύχει μια πρωτοφανή περίοδο σταθερότητας τιμών και ευνοϊκών όρων χρηματοδότησης για επιχειρήσεις και νοικοκυριά». Αυτό το επίτευγμα αποτελεί παράλληλα και μια πρόκληση αφού οι δημόσιες αρχές οφείλουν να είναι έτοιμες να ασκήσουν πολιτικές που θα επιτρέψουν τη συνέχιση της οικονομικής σταθερότητας των τιμών, που αποτελεί προϋπόθεση για διαρκή ανάπτυξη και δημιουργία απασχόλησης.

Με βάση πρόσφατες έρευνες φάνηκε ότι οι κυπριακές επιχειρήσεις ήταν καλά προετοιμασμένες για τη μετάβαση στο ευρώ και ότι δεν αντιμετώπισαν σημαντικά προβλήματα κατά τη διάρκεια των προετοιμασιών τους. Ένα άλλο σημαντικό θέμα είναι η διαπίστωση ότι οι κυπριακές αρχές ενίσχυσαν περαιτέρω διάφορα μέτρα για την αύξηση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών: περίπου 7.130 επιχειρήσεις,

²⁴ Η χρηματοδότηση περιλάμβανε τα εξής έργα: έργα υποδομής στις μεγάλες πόλεις του βορείου τμήματος του νησιού, μη επιστρεπτές ενισχύσεις στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, προπαρασκευαστικές μελέτες για την ενσωμάτωση του βορείου τμήματος στην Ένωση μετά την εξεύρεση πολιτικής λύσης για τη διχοτόμηση του νησιού.

²⁵ Η χρηματοδότηση περιλάμβανε τις εξής δράσεις πληροφόρησης: διοργάνωση σεμιναρίων για το κοινοτικό κεκτημένο τα οποία θα απευθύνονται στους πολίτες του βορείου τμήματος του νησιού, διοργάνωση επισκέψεων στα θεσμικά όργανα της Ένωσης για τους τουρκοκύπριους, διαβουλεύσεις με τις κυπριακές αρχές προκειμένου να βρεθούν τρόποι ενθάρρυνσης της συμμετοχής των πολιτών του βορείου τμήματος στα κοινοτικά προγράμματα, συνεργασία με τα κράτη μέλη, παροχή στήριξης στους πολίτες και τους κοινωνικούς εταίρους του βορείου τμήματος και συνέχιση της μετάφρασης του κεκτημένου στην τουρκική γλώσσα.

²⁶ Ένα έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύει την έκθεση πραγματεύεται την πρόοδο των προετοιμασιών στις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης που δεν έχουν ακόμη υιοθετήσει το ευρώ

²⁷ Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, <http://www.ecb.eu/home/html/index.en.html>

περιλαμβανομένων των μεγαλύτερων επιχειρήσεων λιανικής πώλησης και των τραπεζών υιοθέτησαν τον Κώδικα Δίκαιης Τιμολόγησης, που θεσπίστηκε από την κυβέρνηση τον Ιούλιο του 2007. Η διπλή αναγραφή τιμών, που από τον Σεπτέμβριο του 2007 έγινε υποχρεωτική, παρακολούθηθηκε από πέντε Ευρωπαϊκά παρατηρητήρια. Τα Υπουργεία Οικονομικών και Εμπορίου και Βιομηχανίας παρακολούθησαν επίσης τις τιμές σε συνεργασία με τη στατιστική υπηρεσία και την ένωση καταναλωτών, για την ομαλή μετάβαση του Ευρώ στην κυπριακή αγορά.

Η Κύπρος προσδοκεί ακόμη σημαντικότερα οφέλη αλλά και μεγάλες αλλαγές από την ένταξη της στην Ε.Ε τόσο στην οικονομία της όσο και στην κοινωνία της, δηλαδή στην καθημερινότητα των πολιτών της. Συνοψίζουμε μερικά από τα σημαντικότερα: Το κοινό ευρωπαϊκό νόμισμα σε δεκαπέντε χώρες, δημιούργησε μια νέα, ισχυρότατη οικονομική ζώνη παγκόσμιας εμβέλειας με την ενίσχυση της κοινής εξωτερικής εμπορικής πολιτικής.²⁸ Η Κύπρος επιθυμούσε να συμβαδίσει σε αυτό το εγχείρημα και τελικά μπόρεσε να ενταχθεί τον Ιανουάριο του 2008 στην ζώνη ευρώ.²⁹ Πέρα όμως από το έργο που έχει ήδη συντελεστεί, υπάρχουν σοβαρότατα ζητήματα, τα οποία βρίσκονται σε εκκρεμότητα³⁰ και η Κύπρος οφείλει να αντιμετωπίσει με σοβαρότητα.

Η ένταξη της Κύπρου στην ΟΝΕ και στο Ευρώ αποφέρει τεράστια οφέλη. Το βασικότερο όφελος με βάση τις εκτιμήσεις είναι οι συνθήκες μακροοικονομικής σταθερότητας.³¹ Αυτό σημαίνει την ομαλή λειτουργία της αγοράς, την ενίσχυση των συνθηκών ανταγωνισμού, τη διαφάνεια των τιμών, την εξάλειψη του κόστους μετατροπής και του συναλλαγματικού κινδύνου, την ενδυνάμωση του χρηματοδοτικού τομέα και της κεφαλαιαγοράς καθώς και την ενδεχόμενη αύξηση των επενδύσεων. Ήδη στην Κύπρο, η ελευθερία διακίνησης κεφαλαίων δημιούργησε ευκαιρίες στο εξωτερικό για τους Κυπρίους επιχειρηματίες. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η επέκταση των κυπριακών επιχειρήσεων στην Ρουμάνια και Βουλγαρία³² ειδικότερα στον τομέα της ανάπτυξης γης (π.χ αγορά οικοπέδων).

²⁸ «Η Ε.Ε. έχει σημασία για τη ζωή μας», Εφ. Ναυτεμπορική, 25/06/03

²⁹ www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-/

³⁰ «Η Ε.Ε. έχει σημασία για τη ζωή μας», Εφημ. Ναυτεμπορική, 25/06/03. Βλ επ. www.xak.com

³¹ Τ.Κληρίδης, Πρώην Υπ. Οικονομικών της Κύπρου. Δημοσίευση στο Υπ. Οικονομικών της Κύπρου.

³² «Η κυπριακή Marfin Popular Bank κοιτάζει προς τη βουλγαρική αγορά», 27/02/2008, Εφημ. Dnevnik. «Κυπριακές επιχειρήσεις ακινήτων στο εξωτερικό», 17/02/2008, Εφημ. Η σημερινή, «Logicom: Μια κυπριακή πολυεθνική εισηγμένη σε ΧΑΚ», 30/07/2007 Εφημ.:Μέτοχος και Επενδύσεις

Στη Κύπρο, ένα σημαντικό θετικό στοιχείο είναι ότι υπήρχε το νομικό πλαίσιο και η διοικητική δομή για την υιοθέτηση και τη πλήρη ενσωμάτωση του ευρώ στη κυπριακή αγορά.³³ Το ΧΑΚ,³⁴ Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου κατάφερε να ενεργοποιήσει εσωτερικούς πόρους και να αποτελέσει πόλο έλξης κεφαλαίων στη Κύπρο. Η αναβάθμιση του μπορεί στο μέλλον να συμβάλλει στη μετεξέλιξη της Κύπρου σε ένα διεθνές οικονομικό³⁵ κέντρο. Η διεύρυνση της ΕΕ είχε σκοπό να επιφέρει σημαντικά οφέλη στους εμπορικούς εταίρους. Ουσιαστικά πρόκειται για μια μεγαλύτερη εσωτερική αγορά, δηλαδή περισσότεροι από 450 εκατομμύρια πολίτες, που αποτελούν περίπου το 18% του παγκόσμιου εμπορίου και συνεισφέρουν περισσότερο από το 25% του παγκόσμιου Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος.

Η επέκταση εφαρμογής των "τεσσάρων ελευθεριών" στα Κράτη Μέλη έχει σκοπό να απλουστεύσει και να αυξήσει την πρόσβαση των τρίτων χωρών στην αγορά της ΕΕ.³⁶ και η Κύπρος θα επωφεληθεί από αυτό.

Η άμεση οικονομική βοήθεια της ΕΕ για την περίοδο 2007-2013 αναμένεται να είναι 825 εκ. Ευρώ, δηλαδή τεράστια βοήθεια, η οποία θα προέρχεται από τα διαρθρωτικά Ταμεία, τα Ταμεία Συνοχής, της Κοινής αγροτικής Πολιτικής, με σκοπό τον εκσυγχρονισμό, την δημιουργία υποδομών και την ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών. Αυτό είναι κάτι πάρα πολύ σημαντικό, αφού τα οφέλη αυτά θα έχουν αποτελέσματα και σε μακροχρόνια δράση στην κυπριακή οικονομία. Φυσικά αυτό συνεπάγεται και μια πρόκληση, αφού η αξιοποίηση των κονδυλίων, δεν είναι κάτι δεδομένο όπως έχει φανεί στο παρελθόν από κράτη μέλη της ΕΕ. Σε αυτό η Κύπρος αν θέλει να απορροφήσει αυτούς τους πόρους οφείλει να είναι προγραμματισμένη και να θέσει αυστηρά χρονοδιαγράμματα και ελεγκτικούς μηχανισμούς.

Τα οικονομικά οφέλη διακρίνονται στον δημόσιο αλλά και στον ιδιωτικό τομέα, αφού πραγματοποιείται μεθοδικά ο εκσυγχρονισμός των υπηρεσιών: κοινωνία

³³ Το Συμβούλιο του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου (ΧΑΚ) στα πλαίσια του στρατηγικού σχεδίου του για τα έτη 2004-2006, προχωρεί στην υλοποίηση πρωτοβουλιών και προγραμμάτων θέτοντας προτεραιότητες στους στρατηγικούς σχεδιασμούς του, προς ανασυγκρότηση και πλήρη αναδιάρθρωση της χρηματιστηριακής αγοράς. www.xak.com

³⁴ ΧΑΚ, <http://www.cse.com.cy/gr/default.asp>

³⁵ Α Θεοφάνους, Η Κύπρος στην Ε.Ε και το νέο διεθνές περιβάλλον. Προκλήσεις και Προοπτικές. Εκδ. Σιδέρης 2000, σελ 222

³⁶ Για παράδειγμα, προϊόντα που εισάγονται στην Εσθονία και που πληρούν τα ευρωπαϊκά πρότυπα και κανόνες, μπορούν να διακινηθούν ελεύθερα στη Σουηδία ή την Ελλάδα. Ένας Ιάπωνας επενδυτής που είναι εγκατεστημένος στην Κύπρο θα μπορεί να παρέχει υπηρεσίες σε όλες τις 25 χώρες της ΕΕ με τους ίδιους όρους που ισχύουν για παρόμοιους επιχειρηματίες από όλα τα άλλα Κράτη Μέλη. Κάτι τέτοιο δεν ήταν εφικτό μέχρι σήμερα.

της πληροφορίας, καινοτομία στο χώρο της έρευνας, ανάπτυξης της τεχνολογίας, νέες υποδομές, εισαγωγή προτύπων και προδιαγραφών³⁷.

Αναμφισβήτητα, μια τέτοια αλλαγή επιφέρει κόστος, προβλήματα και φοβίες. Χαρακτηριστικό παράδειγμα οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, οι οποίες στην οικονομία της Κύπρου κατέχουν σημαντική θέση και λόγω του ανταγωνισμού, με τις νέες επιχειρήσεις θα αντιμετωπίσουν σοβαρά προβλήματα, τα οποία πρέπει να αντιμετωπιστούν άμεσα.

Μετά την ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ παρατηρούνται ριζικές αλλαγές στη διακυβέρνηση στην οικονομία και την κοινωνία της. Αναφέρουμε, στη συνέχεια μεταξύ άλλων τις σημαντικότερες.

Βασικές αλλαγές στη οικονομία, στη διακυβέρνηση και την κοινωνία της Κύπρου³⁸

- Τα μονοπώλια καταργούνται και καθιερώνονται ρυθμίσεις για να διευκολυνθεί η σταθερή πορεία προς τον ανταγωνισμό και η λειτουργία της ελεύθερης αγοράς προς όφελος του καταναλωτή.
- Δημιουργία νέων θεσμών που προωθούν την εύρυθμη λειτουργία των μηχανισμών της αγοράς, όπως ο Επίτροπος Προστασίας Ανταγωνισμού, ο Ρυθμιστής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων, ο Ρυθμιστής Ενέργειας³⁹.
- Ο πολίτης και η μη Κυβερνητικοί Οργανισμοί αποκτούν προσβάσεις στα όργανα της ΕΕ και έτσι ενισχύεται ο ρόλος τους για κριτική και έλεγχο των πράξεων ή των παραλείψεων της Κυβέρνησης.(νέος θεσμός ο Επίτροπος Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων)
- Η πρόκληση της παγκοσμιοποίησης για πρόοδο και ευημερία στο χώρο της έρευνας, της καινοτομίας, της ανάπτυξης, της τεχνολογίας και της αξιοποίησης του ανθρώπινου δυναμικού.
- Το Ευρωπαϊκό μέλλον και συνάμα το μέλλον της Κύπρου ταυτίζεται πλέον με την ευρωπαϊκή και διεθνή οικονομία αλλά και την κοινωνία της γνώσης.

³⁷ Σύσταση (ΕΚ) αριθ. 741/2004 του Συμβουλίου, της 14ης Οκτωβρίου 2004, σχετικά με την υλοποίηση των πολιτικών απασχόλησης των κρατών μελών [Επίσημη εφημερίδα L 326 της 29.10.2004] <http://europa.eu/scadplus/leg/el/cha/c11320.htm#CYPRUS>

³⁸ Βλ. «Οδηγός Πληροφοριών με σκοπό την Ενημέρωση του Πολίτη της Κύπρου», ο οποίος περιλαμβάνει χρήσιμες διαδικτυακές διευθύνσεις. Περιλαμβάνει, επίσης, τηλεφωνικούς αριθμούς και ονόματα Λειτουργών της Δημόσιας Υπηρεσίας. Διατίθεται από το Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών, Λευκωσία, Κύπρος.

³⁹ Βασιλείου Γ, «Κύπρος Τέσσερα χρόνια μετά την ένταξη», Μάιος 2008, Τριμηνιαία Επιθεώρηση Διεθνής και Ευρωπαϊκή Πολιτική, Τ.10, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα

- Ο Κύπριος πολίτης αποκτά την ιθαγένεια της ΕΕ, (δεν αντικαθιστά την εθνική ιθαγένεια αλλά την εμπλουτίζει και τη συμπληρώνει). Αποκτά, επίσης, δικαίωμα της ελεύθερης κυκλοφορίας, διαμονής και άσκησης εργασίας στον ευρωπαϊκό χώρο, καθώς και της ελεύθερης κυκλοφορίας αγαθών και υπηρεσιών. Οι Κύπριοι ταξιδεύουν χωρίς διαβατήριο σε ολόκληρη την ΕΕ.
- Ο Κύπριος πολίτης αποκτά το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις δημοτικές και κοινοτικές εκλογές του κράτους της ΕΕ, στο οποίο κατοικεί αλλά και στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.⁴⁰
- Με τη συμμετοχή της Κύπρου στην Ενιαία Αγορά, που αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της ζώνης του ευρώ, επιχειρηματίες και εργαζόμενοι μπορούν να επεκτείνουν τις δραστηριότητές τους χωρίς τους περιορισμούς που ίσχυαν μέχρι σήμερα.
- Τα κυπριακά προϊόντα και υπηρεσίες αποκτούν πρόσβαση σε μια τεράστια ενιαία αγορά, που αριθμεί 450 εκ. ανθρώπους.
- Προωθούνται δράσεις τόνωσης του επιχειρηματικού πνεύματος, με γνώμονα τις ιδιαιτερότητες και ανάγκες των μικρών επιχειρήσεων.
- Παρέχεται στήριξη στον εργαζόμενο, με τη διασφάλιση των κοινωνικών του δικαιωμάτων και την προστασία του από επαγγελματικές ασθένειες και ατυχήματα. Αλλάζουν έτσι οι όροι απασχόλησης και αμοιβής όλων των ωριαίων και εκτάκτων υπαλλήλων.
- Διασφαλίζονται η πρόσβαση στις κοινωνικές παροχές, η επαγγελματική κατάρτιση, τα φορολογικά και κοινωνικά πλεονεκτήματα του διακινούμενου εργαζόμενου και της οικογένειάς του.
- Κατοχυρώνονται οι ίσες ευκαιρίες και η ίση μεταχείριση μεταξύ ανδρών και γυναικών στον τομέα της απασχόλησης και της επαγγελματικής κατάρτισης.
- Ο καταναλωτής τυγχάνει καλύτερης προστασίας και αποκτά πρόσβαση σε ποικιλία προϊόντων και υπηρεσιών, με χαμηλότερες τιμές, λόγω του αυξημένου ανταγωνισμού, με ειδικές ρυθμίσεις που επιδιώκουν να συμβιβάσουν την αρχή της ελευθερίας των συναλλαγών με την υγεία και την ασφάλειά του.
- Επιδιώκεται η προστασία της υγείας του πολίτη με την παροχή ποιοτικής και ασφαλούς ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης στην επικράτεια της ΕΕ.

⁴⁰ Στις ευρωεκλογές που διεξήχθησαν η Κύπρος συμμετείχε μαζικά. Συγκεντρωτικά Αποτελέσματα: 100,0% Εγγεγραμμένοι: 483.311, Ψήφισαν: 350.387, Αποχή: 27,50

- Στον τομέα της εκπαίδευσης διευκολύνεται η κυκλοφορία ανθρώπων και ιδεών, η διακίνηση φοιτητών και εκπαιδευτικών. Παρέχονται ευκαιρίες για συμμετοχή σε κοινοτικά προγράμματα, ενώ αναλαμβάνονται πρωτοβουλίες για εκμάθηση γλωσσών, δια βίου μάθηση κ.ά.. Επίσης, εφαρμόζεται η αρχή της ίσης μεταχείρισης στα δίδακτρα των Πανεπιστημίων και ήδη παρατηρείται κινητικότητα των κυπριών φοιτητών σε πανεπιστήμια της ΕΕ. Η ευρωπαϊκή πολιτική ενθαρρύνει την προσέλκυση φοιτητών από το διεθνή χώρο και με βάση την πλεονεκτική θέση της Κύπρου ως το προωθημένο όριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον Αραβικό κόσμο, το Πανεπιστήμιο Κύπρου επιδιώκει την πολιτική για συνεργασίες στην ευρύτερη περιοχή της Μέσης Ανατολής και της Βορείου Αφρικής. Η μετεξέλιξη του Τμήματος Τουρκικών Σπουδών σε Τμήμα Τουρκικών και Μεσανατολικών Σπουδών αποτελεί ένα πρώτο μικρό βήμα προς αυτήν την κατεύθυνση Μεσανατολικών Σπουδών⁴¹.
- Αναβαθμίζεται γενικά η ποιότητα ζωής αφού εφαρμόζονται συγκεκριμένες πολιτικές και λαμβάνονται μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος: ποιότητα νερών, έλεγχος βιομηχανικής ρύπανσης, προστασία της ατμόσφαιρας, διαχείριση των αποβλήτων, προστασία της φύσης κ.ά.

Η Θεωρία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και το κυπριακό

Σύμφωνα με τον Karl Deutsch, στην μελέτη της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης, υπογραμμίζεται η σημασία της επικοινωνίας ως «μηχανισμός κλειδί» στην ιστορική διαδικασία της εθνικής εξέλιξης. Οι υποθέσεις του “transactionalism” συνδέονται με τον Deutsch⁴². Η επιτυχής ολοκλήρωση μεταφράζεται σε δραστική μείωση της δυνατότητας χρησιμοποίησης βίαιων μέσων από τα κράτη για την επίλυση των διαφορών τους. Ο τρόπος για την επίτευξη αυτού του σκοπού είναι η δημιουργία κοινοτήτων (κρατών) ασφαλείας μέσα στις οποίες η πιθανότητα πολεμικής σύρραξης ελαχιστοποιείται.⁴³ Η δημιουργία κοινοτήτων ασφαλείας πραγματοποιείται μέσα από συνεχείς ακατάπαυστες ροές συναλλαγών μεταξύ των κρατών. Αναπτύσσονται σιγά σιγά, κατ’αυτόν τον τρόπο, σε μια περιοχή η αίσθηση της κοινότητας καθώς θεσμοί

⁴¹ Ζένιος Σ, «Επιτεύγματα και Προοπτικές, Δυναμισμός, Εμπειρία, Σταθερότητα», Πρυτανεία Πανεπιστημίου Κύπρου, Οκτώβριος 2006, Λευκωσία, Κύπρος

⁴² DEUTSCH Karl W., Nationalism and Social Communication, 2nd edition, MIT Press, Cambridge, MA, 1966.

⁴³ DEUTSCH Karl W., The Analysis of International Relations, Prentice Hall, Englewood Cliffs NJ, 1968.

και πρακτικές είναι τόσο δυνατές και διαδεδομένες ώστε να εξασφαλίζουν για ένα σημαντικό χρονικό διάστημα αξιόπιστες προσδοκίες ειρηνικής συνύπαρξης. Υπάρχουν δύο τύποι κοινοτήτων ασφαλείας: Πρώτον, οι συγχωνευμένες κοινότητες ασφαλείας και δεύτερον, οι πλουραλιστικές κοινότητες ασφαλείας

Το δεύτερο μοντέλο (πιο δημοκρατικό) προτίμησε ο Karl Deutch, καθώς ήταν πιθανότερο πρακτικά να εμφανιστεί και να διατηρηθεί. Η κοινότητα (Gemeinschaft) παραπέμπει στην ολοκλήρωση μεταξύ εθνικών κρατών και σε (Gesellschaft) ως θεμελιώδης προϋπόθεση για την δημιουργία μιας τέτοιας κοινότητας και κοινωνίας είναι η εγκαθίδρυση ενός δικτύου αμοιβαίων και διαρκών συναλλαγών οι οποίες προωθούν με τη σειρά τους την εμπιστοσύνη η οποία θα οδηγήσει σε περαιτέρω ολοκλήρωση. Τα προβλήματα όμως που παρουσιάζονται στην ΕΕ είναι η υπέρβαση των εθνικών-κρατών και η δημιουργία διεθνών θεσμών ως βασικοί δρώντες στην διεθνή πολιτική, με την ταυτόχρονη μείωση της πιθανότητας διενέξεων.

Στην περίπτωση του κυπριακού προβλήματος και με βάση την πιο πάνω θεωρία προκύπτουν οι εξής σκέψεις: Στην κοινότητα των μεν ελληνοκυπρίων και στη δε των τουρκοκυπρίων αν τα άτομα ενωθούν με κοινά συναισθήματα και κοινές αρχές μέσω ενός μείγματος κοινών συμφερόντων με εγκαθίδρυση ενός δικτύου αμοιβαίων και διαρκών συναλλαγών αυτό μπορεί ως διαδικασία να προωθήσει την εμπιστοσύνη, η οποία μπορεί να οδηγήσει σε περαιτέρω ολοκλήρωση

Η ανώτερη αρχή, στην συγκεκριμένη περίπτωση η ΕΕ, μπορεί να παρέχει το πλαίσιο για την δημιουργία και τη διατήρηση αυτής της ισορροπίας. Επίσης, επειδή το κυπριακό ζήτημα είναι πολύ ιδιαίτερο στη φύση του, θεωρούμε ότι πέρα από οικονομικές, πολύ σημαντικές είναι οι πολιτικές, πολιτισμικές και κοινωνικές δράσεις. Αυτό συνεπάγεται εντατική προσπάθεια από την Κυπριακή Κυβέρνηση και την Τουρκοκυπριακή Κοινότητα στο να «γεφυρώσουν» ή να προσπαθήσουν να έρθουν κοντά οι δύο πλευρές.⁴⁴

Ήδη γίνονται προσπάθειες μέσα από κοινές ημερίδες, συνέδρια, κοινές δράσεις προσέγγισης από ΜΚΟ (Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις). Αυτό το μήνυμα στέλνει και ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών στην διαδικασία επίλυσης. Η κινητικότητα στις πρωτοβουλίες είναι ουσιαστικό βήμα, μια νέα πνοή και νέα προοπτική στην προσπάθεια λύση του Κυπριακού καταλήγει και η ΕΕ μέσα από το σύνολο των ψηφισμάτων της του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, αλλά και τις

⁴⁴ Ιστορικά αναφέρουμε ότι οι δύο Κοινότητες (ε/κ και Τ/Κ) έζησαν μεταξύ τους αρμονικά για περισσότερα από 300 χρόνια στην Κύπρο.

Ανακοινώσεις του Συμβουλίου. Σύμφωνα και με τον καθηγητή Θ. Κουλουμπή «... μια λύση με οδυνηρές πτυχές και με όλα τα ρίσκα που αυτή ενέχει είναι σαφώς προτιμώμενη από την διαίωσιση της διχοτόμησης και των μελλοντικών τριβών που η «μη λύση συνεπάγεται»⁴⁵. Ο κ. Κ. Καραμανλής (Πρωθυπουργός της Ελλάδας)⁴⁶ δήλωσε πρόσφατα ότι «η Ευρωπαϊκή προοπτική για μια ενωμένη Κύπρο παραμένει ο μεγάλος στόχος, ως συνεκτικός δεσμός των δύο κοινοτήτων. Προς αυτή τη κατεύθυνση θα εργαστούμε όλοι, ώστε να επικρατήσει κλίμα καλής θέλησης και ειρήνης στην περιοχή μας. Γιατί το μέλλον είναι κοινό και πρέπει να κερδίσουμε όλοι οι λαοί της περιοχής στηριγμένοι σε όσα μας ενώνουν και σε όσα μας χωρίζουν».

Σύμφωνα και με τον Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. Χριστόφια⁴⁷ σε πρόσφατες δηλώσεις του τόνισε ότι παρά τις δυσκολίες υπάρχει η πεποίθηση ότι η λύση του κυπριακού είναι εφικτή. Φτάνει να το θέλουν όλοι οι Τουρκοκύπριοι και Ελληνοκύπριοι ως μοναδικό γνώμονα των σκέψεων και των ενεργειών τους το συμφέρον της Κύπρου. Η διαίρεση είναι η καταστροφή ενώ η ευημερία και η προοπτική βρίσκονται στην ανανέωση.

Η ένταξη της Κύπρου, στην ΕΕ, το σημαντικότερο γεγονός στην σύγχρονη ιστορία της, άφησε ένα πολιτικό σκοπό ανεκπλήρωτο: την ένταξη μιας επανενωμένης Κύπρου στην ΕΕ. Αυτό που πρέπει να συνειδητοποιήσουμε ως Ελληνοκύπριοι είναι ότι το Κυπριακό πρόβλημα, παρ όλη τη σοβαρότητα του, δεν είναι το μοναδικό πολιτικό πρόβλημα που υπάρχει στην ΕΕ αλλά και διεθνώς. Οι δικές μας πρωτοβουλίες και υποχωρήσεις θα συμβάλλουν καθοριστικά στην επίλυση του ή μη.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Τα οφέλη της Κύπρου από την ΕΕ είναι πολλά, τόσο σε οικονομικό όσο και σε πολιτικό επίπεδο. Η Κύπρος κατάφερε να ενταχθεί στην ΕΕ τον Μάιο του 2004 και τον Ιανουάριο του 2008 στην ζώνη ευρώ, δηλαδή σε λιγότερα από τέσσερα χρόνια από την ένταξη της στην ΕΕ, κάτι για το οποίο μπορεί να είναι υπερήφανη, αφού έγινε μέλος του μεγαλύτερου ενιαίου νομισματικού χώρου. Πολλές κυβερνητικές υπηρεσίες, θεσμοί, μη κυβερνητικοί οργανισμοί και πολίτες επωφελούνται από τη συμμετοχή τους σε πολλά προγράμματα και υπηρεσίες της Ε.Ε.

⁴⁵ «Κυπριακό πρόβλημα: προς μια βιώσιμη και λειτουργική λύση; Σε κρίσιμο σταυροδρόμι», 1/2/2003, Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών,

⁴⁶ Γραφείο Πρωθυπουργού της Ελλάδας, <http://www.primeminister.gr/>

⁴⁷ Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας, Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών <http://www.pio.gov.cy/>

Αυτά τα οφέλη πηγάζουν από το γεγονός ότι οι Κύπριοι μπορούν να μοιραστούν τις καλύτερες πρακτικές με τους πολίτες της Ε.Ε. και να τις εφαρμόσουν σταδιακά πετυχαίνοντας την ανάπτυξη και εκσυγχρονισμό της Κύπρου.

Στα πλαίσια αυτά, η υιοθέτηση του ευρώ ήταν πρώτιστος στρατηγικός στόχος. Η υλοποίησή του συμβάλλει στη διατήρηση της μακροοικονομικής σταθερότητας και βοηθά σημαντικά τις μελλοντικές προσπάθειες για εξεύρεση μιας αποδεκτής και λειτουργικής λύσης του κυπριακού προβλήματος.

Λαμβάνοντας υπόψη όλα όσα αναλύθηκαν παραπάνω, εξάγεται το συμπέρασμα ότι η οικονομική βιωσιμότητα του ενιαίου κράτους είναι απόλυτα συμβατή με την υιοθέτηση του ευρώ αλλά και την λύση του κυπριακού.⁴⁸ Η τελική διευθέτηση με την πολιτική και την οικονομική επανένωση της Κύπρου προβλέπεται ότι θα συμβάλλει στη κοινωνικοοικονομική ευημερία του τόπου, από την οποία θα επωφεληθούν Ελληνοκύπριοι και Τουρκοκύπριοι.

Οι προκλήσεις και οι ευκαιρίες της Κύπρου μέσα στην ΕΕ είναι πολλές⁴⁹. Οι ραγδαίες τεχνολογικές αλλαγές που μεταβάλλουν τους κανόνες των οικονομικών συναλλαγών διεθνώς, καθώς και η ανάδειξη της νέας οικονομίας που βασίζεται στη γνώση συνεπάγονται αλλαγές στην οργάνωση της εργασίας, απαιτούν προσαρμογές από το εργατικό δυναμικό και υπαγορεύουν σημαντικές μετατοπίσεις σε δραστηριότητες υψηλής τεχνολογικής έντασης και έντασης γνώσης.

Βασική στρατηγική επιδίωξη της Κύπρου αποτελεί η προαγωγή της κοινωνικής ενσωμάτωσης. Παρόλο που η οικονομική ανισότητα, η φτώχεια και ο αποκλεισμός γενικά δεν μπορούν να θεωρηθούν οξυμένα προβλήματα στην Κύπρο σήμερα, ωστόσο θύλακες αποκλεισμού υπάρχουν ανάμεσα στα ηλικιωμένα άτομα, σε άτομα με αναπηρίες, σε οικογένειες με σοβαρά κοινωνικά ή άλλα προβλήματα, μετανάστες/ξένους εργάτες, άτομα που ζουν στην ύπαιθρο και σε υποβαθμισμένες αστικές περιοχές.

Η μετεξέλιξη της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης (ΔΥΑ) σε ένα ευέλικτο και αποκεντρωμένο σύστημα παροχής υψηλής ποιότητας υπηρεσιών είναι πολύ σημαντική προκειμένου να εξυπηρετηθεί ο στόχος της προώθησης της απασχόλησης

⁴⁸ Το κείμενο αποτελεί χαιρετισμό του Υπουργού Οικονομικών της Κυπριακής Δημοκρατίας σε εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε στο Κέντρο Ερευνών του Intercollege, στις 26 Σεπτεμβρίου 2006.

⁴⁹ Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Απασχόληση, 2004-2006, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Κυπριακή Δημοκρατία, http://ec.europa.eu/employment_social/employment_strategy/nap_2004/nap2004cy_el.pdf.

Η ικανότητα της Κυπριακής οικονομίας να εισέλθει σε μια νέα φάση ανάπτυξης με έμφαση στις σύγχρονες υπηρεσίες, θα εξαρτηθεί σε μεγάλο βαθμό από τις δυνατότητες «παραγωγής» ενός ποσοτικά επαρκούς και άριστα εκπαιδευμένου ανθρώπινου δυναμικού, από το ρυθμό εισόδου και διάχυσης των νέων τεχνολογιών και τέλος από τις ρυθμίσεις για τον τρόπο οργάνωσης της εργασίας. Στο πλαίσιο αυτό, ο ρόλος που καλούνται να διαδραματίσουν τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, καθώς και η ενεργητική πολιτική στην αγορά εργασίας και η διευκόλυνση της διαρθρωτικής αλλαγής της Κυπριακής οικονομίας, αποκτά αυξημένη σημασία και αναβαθμίζεται σταδιακά.

Ένας άλλος στρατηγικός στόχος είναι η ουσιαστική μείωση των διαφορών ανάμεσα στα φύλα (ποσοστό απασχόλησης, ανεργίας και αμοιβές) μέσα από μια ολοκληρωμένη προσέγγιση που συνδυάζει την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου με ειδικές παρεμβάσεις πολιτικής για ενθάρρυνση της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας.

Η πορεία της Κύπρου προς την ένταξη ήταν η υλοποίηση του οράματος και της συλλογικής πολιτικής όλων των πολιτικών δυνάμεων της Κύπρου⁵⁰ και το πιο σημαντικό γεγονός της σύγχρονης ιστορίας της. Η δύναμη της Κύπρου μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση θα εξαρτηθεί τελικά από τη δυνατότητα της να συμπορευτεί μ' όλες τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες μέσα στο κοινό Ευρωπαϊκό πολιτικό όραμα.

Η Κύπρος ανήκει στην Ευρώπη πολιτικά, ιστορικά, πολιτιστικά, οικονομικά. Βρίσκει επομένως τη θέση της στην ευρύτερη ευρωπαϊκή οικογένεια.⁵¹ Μέσα από την Ευρωπαϊκή πορεία της ένα καλύτερο μέλλον, δημοκρατικό και ειρηνικό, μέσα στην Ενωμένη Ευρώπη ταιριάζει στη Κύπρο.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Βασιλείου Γιώργος, «Κύπρος Τέσσερα χρόνια μετά την ένταξη», Τριμηνιαία Επιθεώρηση Διεθνής και Ευρωπαϊκή Πολιτική, Τ.10, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 2008,
- Γεωργιάδης Γιάννης, Η Κύπρος και το Διεθνές σκηνικό, (Εξελίξεις – κρίσεις-αλλαγές), Α.Α Λιβάνη, 2002, Αθήνα
- Θεοφάνους, Ανδρέας, «Η Κύπρος στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στο νέο διεθνές περιβάλλον: Προκλήσεις και προοπτικές», Αθήνα: (Βιβλιοθήκη Διεθνών και Ευρωπαϊκών Μελετών), Σιδέρης, 2000, Αθήνα

⁵⁰ Τ. Παπαδόπουλος, Πρώην Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας. Ιούλιος 2003, Λευκωσία.

⁵¹ Εισήγηση του κ Γ. Κρανιδιώτη σε συνέδριο του Ινστιτούτου Διεθνών Σχέσεων του Παντείου Πανεπιστημίου με θέμα « Η ενταξιακή πορεία της Κύπρου στην Ε.Ε» στις 23/08/98, Αθήνα.

- Ιωακειμίδης, Παναγιώτης Κ, «Το μέλλον της Ευρώπης: Η προοπτική της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας και η Ελλάδα», (Βιβλιοθήκη Διεθνών και Ευρωπαϊκών Μελετών), Σιδέρης Ι., Αθήνα
- Ιωακειμίδης, Παναγιώτης Κ, «Η νέα διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η Ελλάδα: Κύπρος, Βαλκάνια, Αν. Ευρώπη: Προβλήματα, συνέπειες, στρατηγική, Σιδέρης Ι., 1996, Αθήνα
- Κρανιδιώτης Γιάννος, «Η Ελληνική Εξωτερική Πολιτική », Σκέψεις και Πολιτικοί Προβληματισμοί στο 21^ο αιώνα, Εκδ, Ι Σιδέρης, 2000, Αθήνα
- Deutsch Karl W., The Analysis of International Relations, Prentice Hall, Englewood Cliffs NJ, 1968.
- Deutsch Karl W., Nationalism and Social Communication, 2nd edition, MIT Press, Cambridge, MA, 1966.
- Diez Th, The European Union and the Cyprus Conflict, Modern Conflict, Post Modern Union. Manchester University Press 2002
- «Οι προοπτικές από την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα». - Αθήνα: Ελληνικό Κέντρο Ευρωπαϊκών Μελετών, 1990. (Κείμενα / Ελληνικό Κέντρο Ευρωπαϊκών Μελετών)
- Γνώμη της Επιτροπής για την αίτηση προσχώρησης της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Κοινότητα, Com 93/313 final., Βρυξέλλες, www.europa.eu.int
- Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Απασχόληση, 2004-2006, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Κυπριακή Δημοκρατία,
- The Cyprus Question, A brief Introduction”, Press and Information Office, Republic of Cyprus, Nicosia
- Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Απασχόληση, 2004-2006, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Κυπριακή Δημοκρατία,

ΠΗΓΕΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΥΚΤΙΟ

ΚΥΠΡΟΣ:

Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών
<http://www.pio.gov.cy/>

Συντονιστής Εναρμόνισης της Κυπριακής Δημοκρατίας, www.eucoordinator.gov.cy

Γραφείο Επικεφαλή της Αντιπροσωπείας της Κύπρου για Ένταξη στην Ε.Ε
<http://www.cyprus-eu.org.cy>

Αντιπροσωπεία Ε.Ε στην Κύπρο <http://www.delcyp.cec.eu.int/>

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Κεντρική Ιστοσελίδα Ε.Ε <http://europa.eu.int/>

Συμβούλιο Υπουργών <http://ue.eu.int/en/summ.htm>

Ευρωπαϊκή Επιτροπή http://europa.eu.int/comm/index_en.htm

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο http://www.europarl.eu.int/home/default_en.htm

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ <http://www.coe.fr/index.asp>

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ <http://www.un.org/>

ΕΛΛΑΔΑ Γραφείο Πρωθυπουργού <http://www.primeminister.gr/>

Υπουργείο Εξωτερικών <http://www.mfa.gr/>

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΙΔΗΣΕΩΝ <http://www.google.com/>

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ: Μέτοχος και Επενδύσεις, Ναυτεμπορική, Ο Φιλελεύθερος, Σημερινή